

יעדים בפיתוח – תכנון אורבני קהילתי

חגית ג'יניאו אדיב שואבה 55 ד.ג. הרי יהודה 90855

טלפון: 050-5552969 פקס: 02-5343054 : email zohargin@bezeqint.net

תוכנית מתאר בית שאן – סכום הליך שיתוף הציבור שלב א ו- ב

1. רקע

תהליך שיתוף הציבור הינו תהליך מובנה לאורך כל שלבי התכנון, בעבודה מתואמת מול העירייה וצוות העבודה המלווה את התוכנית. המטרות העיקריות של תהליך השיתוף הן: **התאמת** התוכנית לצרכים ולעמדות של התושבים, **תאום ציפיות** לגבי אפשרויות ואילוצים, זיהוי מוקדי קושי והסכמות או אי הסכמות כבר בשלבים מוקדמים, "**סיעור מוחות**" – קבלת רעיונות ותובנות מתושבים החיים בעיר ומשפיעים ומושפעים מהתפתחותה.

שיתוף הציבור נערך בצמתים המרכזיים לאורך תהליך התכנון ובכל שלב ינקטו האמצעים והדרכים המתאימות.

2. הערכות והתנעת התהליך

כחלק בלתי נפרד ולקראת הכניסה לתהליך שיתוף הציבור נעשו מספר פעולות:

- **ראיונות עומק עם ממלאי תפקידים בעיר:** נערכו פגישות וראיונות עומק עם מספר גדול של ממלאי תפקידים – מנהל פרוייקט שיקום שכונות, מנהל המתנ"ס ורובעי השכונות, מנהל אגף החינוך, מנהל מחלקת הרווחה ושירותים חברתיים, רכזת מתנדבים, סגן מנהל המרכז לפיתוח הון אנושי, מנהל אגף התיירות, מזכיר המועצה הדתית, רכזי מנהלות הרובע ויושבי הראש, רכזת פרוייקט "גשר לעתיד", מנהלת מחלקת נוער, דובר העירייה. המטרות העיקריות של הפגישות היו לקבל מידע רחב על הפעילות בעיר בתחום אחריותם ומידע על המאפיינים החברתיים והקהילתיים של בית שאן וכן לרתום אותם להשתתף ולסייע בתהליך שיתוף הציבור.
- **פרסום בעיתונים המקומיים, באתר העירייה ובדף הפייסבוק של העירייה על** כניסת העיר לתהליך של הכנת תוכנית מתאר חדשה ועידוד התושבים להשתתף בתהליך (בשלב ראשון בקבוצות המיקוד).

פרסום בעיתון "מידע העיר" 12.4.13

3. שלב ראשון – במקביל לניתוח מצב קיים - קיימנו מפגשי קבוצות מיקוד

בשלב הראשון של התהליך קיימנו, על פי תוכנית העבודה, 4 קבוצות מיקוד. שתי קבוצות מיקוד על פי חלוקה מרחבית למנהלות רובע (שתי מנהלות רובע בכל קבוצה) ועוד שתי קבוצות מיקוד מגזריות.

- 14.4.13 מנהלות רובע דרום ומזרח – המפגש התקיים בבית יד לבנים והשתתפו 23 תושבים.
- 29.4.13 מנהלות רובע מערב ומרכז – המפגש התקיים במתנ"ס נווה נחל (בית הידידות) בשכונה ד' והשתתפו בו 10 תושבים (לצערנו בשל אסון שארע ערב קודם מוזמנים רבים נעדרו מהמפגש בשל הלוויה).
- 7.5.13 – צעירים ובני נוער – המפגש התקיים בבית יד לבנים והשתתפו בו כ- 15 צעירים ובני נוער.

- 21.5.13 – משפחות צעירות – המפגש התקיים במרכז פסג"ה והשתתפו בו כ- 10 איש.

ההחלטה על הרכב קבוצות המיקוד נתקבלה בהתייעצות עם עובדי השטח בתחומים החברתיים, לאחר תהליך הלמידה שנערך בשלב הקודם. הזימון של המשתתפים נעשה בסיוע מנהל המתנ"ס, רכזי מנהלות הרובעים ויו"ר ופעילי הרובע, מנהלת מחלקת נוער וסגן מנהל המרכז לפיתוח הון אנושי ומנהלת מחלקת בתי הספר באגף חינוך. כמו כן פורסמו מועדי המפגשים במנהלות הרובע באמצעי התקשורת בעיר (2 עיתונים מקומיים, אתר העירייה ודף הפייסבוק של העירייה). התגובות לפרסום באמצעי התקשורת היו מעטות.

"קבוצות מיקוד" הינה מתודת עבודה המאפשרת לקיים סבב של דעות ורעיונות בקבוצה המונה בין 10 ל- 20 איש. במהלך המפגש, אשר נמשך כשעתיים ניתנת אפשרות למשתתפים להעלות סוגיות שונות סביב שאלה מרכזית, אשר מוצגת בפתח הדיון. השאלה המרכזית אשר הועלתה בכל אחד מהמפגשים הייתה:

"מה הם הדברים שיש לשפר בעיר, מה אתם רוצים לחזק ולשמר"

לקראת המפגשים, הוכנו, בסיוע צוות התכנון מספר סוגיות למיקוד הדיון כגון: שאלות בתחום המגורים – עמדות בסיסיות לגבי בניה לגובה, שרותי ציבור, מסחר ופנאי – היכן מבליים?, איפה קונים? שירותים תומכי תיירות, הקשר עם המרחב הסובב ועוד. למרות שאנשים שונים מעלים במפגשים אלו דעות שונות, ניתן במרבית הנושאים להבין מהדברים המועלים ע"י המשתתפים את המשמעות המשותפת. הובהר כי תוכנית המתאר מתמקדת בכלים מרחביים-הפיסיים ולפיכך היא לא תוכל לענות על כל הסוגיות שיועלו במסגרת תהליך שיתוף הציבור.

הנושאים המרכזיים שהועלו בקבוצות המיקוד היו הצורך ליצור מגורים מתאימים בהישג יד עבור הצעירים וכן דרכים לפיתוח התיירות בעיר, באופן שישפר את מצבם הכלכלי והתעסוקתי של תושביה בכלל והצעירים בפרט. ניכר כי תושבי העיר אוהבים את בית שאן וקשורים אליה וגם הצעירים מכירים ביתרונות שלה כ"עיר משפחתית", המקיימת חיי קהילה.

להלן נקודות עיקריות שעלו במפגשים שקיימו:

מגורים

- חשוב וחיוני לבנות דירות עבור צעירים, כדי שלא יעזבו את העיר.
- כדי ליצור פתרונות לצעירים יש צורך בבנית יח"ד קטנות 80-90 מ"ר בבניינים בגובה בינוני.
- כדי ליצור פתרונות לצעירים (גם לבודדים וסטודנטים) יש צורך גם בדירות קטנות להשכרה.
- חשוב לייצר מתחמי מגורים במרקמים אחידים ולא לבנות מגדל או שניים באזור בניה נמוכה.
- התחדשות של מבני מגורים צריכה לתת מענה לתוספת מעלית וכן לצרכים של דיירי עמידר (הדיור הציבורי).
- צריך להתאים את הבניה לתנאי האקלים ולנצל את האנרגיה הסולרית.

תיירות

- עתידה הכלכלי של העיר הוא בפיתוח תיירות שתשען על מתן שירותים לתייר ולמבקר, בעיקר על ידי עסקים קטנים.
- הועלו רעיונות שונים לקידום עסקים קטנים, חלקם נמצא כבר בשלבים התחלתיים.
- תוספת אטרקציות כגון מוזיאון.
- ניתן לתמוך בפיתוח תיירות ע"י מכללה ארכאולוגית.
- לצורך פיתוח התיירות נדרש פיתוח פיזי של האזור התיירותי ושל העיר בכללותה: חידוש ושחזור רחוב החנויות הקדום, יצירת מרחבים לפעילות עסקית תיירותית, שיפור הגישה וההכוונה למרחב הסובב (נחלים ומעינות) וחידוש ערוצי הנחל בתוך העיר.
- התיירות בבית שאן תפתח בתנאי שיהיה שתוף פעולה אזורי שישען על צדק חלוקתי.

תעסוקה

- ללא תעסוקה מגוונת ומתגמלת, צעירים לא יחזרו להתגורר בעיר.
- התעסוקה בעיר אינה מאפשרת רמת הכנסה ראויה. צריך לשנות את מבנה התעסוקה.

- צעירים שיחזרו לעיר יכולים למצוא תעסוקה גם ביזמות תיירותית, אם יצרו עבורם תשתיות מתאימות (פיזיות, ארגוניות וניהוליות).

המרחב הציבורי

- בבית שאן אקלים חם מאד, מחייב הצללה, עצים, דשאים ואמצעי צינון.
- התחדשות מחייבת גם טיפוח של המרחב הציבורי על ידי העירייה.

חברה וקהילה

- בית שאן היא עיר משפחתית "כולם מכירים את כולם" וזה יתרון חשוב שתורם גם לתחושת הביטחון של הצעירים.
- ככל שרמת ההשכלה עולה, עולה העזיבה.
- יש למצוא דרך לפתח את ההון האנושי בעיר ואת בית שאן כמרכז לאזור.
- חסרים בעיר מרכזים לפעילות פנאי ובילוי.
- חשוב להשקיע בטיפוח סביבת מבני הציבור הישנים והנגישות אליהם.
- חסרים שירותי ציבור שיתנו גם מענים אזוריים. למשל חדר מיון קדמי.
- יש צורך שהעיר תגדל, כדי שיהיה בה מגוון גדול יותר של שירותים ואפשרויות.

בכל המפגשים השתתפו נציגי צוות התכנון (בד"כ ראשות הצוות). הסכומים המפורטים הועברו לחברי צוות התכנון תוך כדי עבודה, והם משמשים כחלק ממכלול המידע והתובנות של הצוות לגבי תכנון העיר.

הנושאים והסוגיות שעלו בקבוצות המיקוד שמשו תשתית לעבודה בסדנא שהתקיימה במסגרת המפגש הציבורי לגיבוש תמונת העתיד של העיר, שהתקיים ב- 6.6.13 בבית יד לבנים.

6.6.13 מפגש שתוף ציבור לגיבוש תמונת העתיד של העיר -

בית שאן מתכננת את עתידה ואת עתיד תושביה
ואנו מזמינים אתכם להשתתף בתהליך

**תושבי בית שאן, הנכם מחמנים להיות שותפים
לגיבוש "תמונת העתיד" של עירכם!**

המפגש ייערך במסגרת הליך הכנת תכנית מתאר חדשה לעיר
ביחמת משרד הפנים - מנהל התכנון ועיריית בית שאן

תוכנית המתאר נועדה לקבוע את העקרונות ולהניח את היסודות
לפיתוח בית שאן בעשורים הבאים בנושאים שונים כגון: מגורים,
תעסוקה, מסחר, תיירות, תחבורה, מוסדות ושטחי ציבור.

המפגש יתקיים ביום חמישי כח' סיון, 6.6.13, בשעה 17:30
באודיטוריום בבית יד לבנים וימשך כ- 3 שעות

בהשתתפות נציגי העירייה, משרד הפנים - מנהל
התכנון וצוות תוכנית המתאר

להשתתפותכם הפעילה תרומה חשובה לעיצוב התוכנית
ולפיתוח העתידי של העיר

להרשמה מוקדמת ולמידע נוסף: חגית אדיב
טלפון: 050-5552969 מייל: zohargin@bezeqint.net

זימון המשתתפים:

הזימון למפגש היה נרחב ונעשה במספר דרכים:

1. פרסום ב- 2 עיתונים מקומיים (בשני סופי שבוע).
2. העלאת ההזמנה לאתרי הפייסבוק של העירייה ושל פעילים.
3. זימון בדואר ובמייל של משתתפים בקבוצות המיקוד.
4. זימון בכתב ובטלפון של פעילים ותושבים, באמצעות מנהלות הרובעים.
5. זימון במייל של עובדי העירייה, ע"י מזכירת ראש העיר.

המפגש התקיים בבית יד לבנים בשעות הערב, בהשתתפות כ- 40 תושבים.
בחלק הראשון, לאחר דברי ברכה של מר ז'קי לוי ראש עיריית בית שאן, הציגה ענת פיק
ראש צוות התכנון מצגת שכללה דברי הסבר "מה זו תוכנית מתאר" ואת עיקרי הממצאים
של צוות התכנון "מצב קיים" ושל מפגשי שיתוף הציבור שקדמו למפגש זה.
החלק השני והעיקרי של המפגש, התנהל במתכונת של סדנא, אשר כללה עבודה אישית
וקבוצתית.

בתחילת הסדנא נתבקש כל משתתף לסמן בפתקית נושא/סוגיה ממבחר גדול שהיה תלוי על קירות החדר (או להציע סוגיה נוספת) וזאת במטרה להתחיל את הדיון באותן סוגיות שנתפסות כחשובות בעיני המשתתפים.

הדיון התקיים סביב מספר נושאים מרכזיים:

1. עיר מוצלת וירוקה – כדי להפוך את בית שאן לעיר מוצלת וירוקה – דבר שהוא כל כך הכרחי באקלים החם שלה- יש לפעול במשולב בתחום החינוכי-קהילתי - הבהרה לאוכלוסיה ש"עצים לאינם מקור ללכלוך" ובתחום התכנוני והפיזי ולגרום לכך שהרשות המקומית תראה בהצללה מטרה חשובה. הדבר צריך לבוא לידי ביטוי גם בכך שהעירייה לא תגבה ארנונה עבור הצללה (פרגולות). הצללה ואפשרויות לנוע בהליכה נעימה בתוך העיר, חשובה גם לתיירות.
2. פיתוח התיירות נושא זה נתפש כנושא המרכזי לפיתוח העיר בעיני התושבים, בהקשרים רבים ומגוונים:

- פיתוח ציר תיירותי בתוך העיר, שישען על הגן הלאומי, יכול להיות גורם מחולל שינוי.
- הפיתוח התיירותי צריך להיכנס לתוך העיר וליצור "חיבור" בין התושבים לבין התיירות. התיירות תהיה מנוף לצמיחה בעיר אם יהיה חיבור בין התיירות לקהילה/האוכלוסייה. יחד עם זאת, צריך להימנע מהכנסת שימושים מפריעים לאזורי המגורים. פיתוח תיירות צריך להיות בשתוף פעולה אזורי ולכלול מרכיבים רבים: הסעדה, אטרקציות, הלנה וכד'.
- יש מקום לאפשר תכנונית הקמת צימרים (כיום תהליך האישור ארוך ומפרך), אך מקומות הלינה העיקריים צריכים להיות במלונות ואכסניות. חשוב שיהיה בעיר גם מלון ברמה גבוהה.
- חיוני להפוך את אזורי התיירות "למזמינים", לשלב בהם מקומות בילוי, לדאוג לשילוט (גם ברחבי העיר).
- צריך "לחשוב בגדול" ולמקד מאמץ. בערים שונות (למשל בעיר התחתית בחיפה) אזורים מוזנחים שונו, כאשר הכינו ויישמו תוכניות ארוכות טווח ומיקדו מאמץ.
- התושבים מעוניינים שהפיתוח התיירותי יהיה בתוך העיר ובד בבד הם מודעים לאתגר שנושא שמירת השבת מייצר בהקשר התיירותי. ההערכה

היא שמבחינת הרכב האוכלוסייה ותפיסת העולם שלה, לא יחול שינוי וצריך יהיה להתגבר על הקושי בדרכים שונות כגון: יצירת מקומות להסעדה בתוך המלונות והאכסניות, כאשר התשלום אינו מתבצע בשבת (בחבילת תיור, בתלושים וכו'). העברת מרכז הכובד של שימושים תומכי תיירות אל שולי העיר, נתפסת כפתרון חלקי ולא רצוי.

- שתוף פעולה עם הקיבוצים בסביבה חיוני לחיזוק התיירות, אך צריך לשפר את הנגישות לטבע הסובב ולהסיר חסמים בגישה למעיינות והנחלים (כולל חסמים שהקיבוצים יצרו).

3. יצירת מקומות עבודה ואפשרויות תעסוקה מגוונות, כדי שצעירים משכילים לא יעזבו את העיר. צריך לחשוב על תחומים מגוונים, כאשר התיירות הוא החשוב שבהם. המפתח לכך שתיירות תהפוך למרכיב תעסוקתי שימשוך גם צעירים הוא עידוד יזמות ועסקים קטנים. תוכנית המתאר צריכה להביא לכך "שצעירים משכילים לא יהיו ענף היצוא של בית שאן".

4. תוספת מגוונת של דירות שימוש מושכל בקרקעות, כדי ליצור מגוון של דירות שיתנו מענה גם לצעירים. בנוסף, יש לאפשר תוספת אחוזי בניה למגורים קיימים. בנושא דיור להשכרה, היו הדעות חלוקות. בתחילת הדיון קיבל נושא לזה עדיפות ולאחר מכן חלק ניכר מהמשתתפים ציין כי הרעיון אינו מתאים לעיר ואינו מהווה צורך אמיתי. מגרשים שמוצעים לבניה "נחטפים" ויש ביקוש לדירות ברכישה. עלה גם לרעיון של כפר סטודנטים, אך הוא לא נדון.

5. חיבור העיר לסביבה תושבי העיר אינם רואים את עירם כמוקד אזורי, אלא כעיר המשתלבת ומתחברת לסביבתה. עלו רעיונות של הקמת בית יולדות אזורי וכן אפשרות למכללה. בנושא זה היו הדעות חלוקות, בגלל הקרבה למכללות האזוריות בצמח והוסכם שרק אם מדובר במכללה ייחודית, יש לכך סיכוי. בנוסף עלתה חשיבות לחיבור תחבורתי לסביבה, כדי לקרב את בית שאן למרכזים עירוניים.

חזון התושבים

עיר תיירות מספר אחד, על המפה העולמית, הנשענת על יזמות ותעסוקה מקומית ומחברת בין התיירות לקהילה.

עיר משפחתית עם אווירה כפרית ואוכלוסייה מגוונת, דואגת לכלל האוכלוסייה ופועלת להשאת הדור הצעיר.

עיר מוצלת וירוקה, מטופחת, מתוחזקת ומוסדרת.
עיר שטוב לגור בה – עם תשתיות טובות, עוגן חינוכי ותרבותי – עיר יפה ונקייה.
עיר המתאימה עצמה לאקלים - בבניה ובשימוש באנרגיה סולרית.
עיר שלא רק תהיה "בפתחו של גן עדן", אלא בתוך גן עדן.